

Welkom in deze viering op de 29e zondag door het jaar De gregoriaanse introitus begon met een hartenkreet: 'Bewaak mij als uw oogappel, bescherm mij *sub umbra alarum tuarum* - onder de schaduw van uw vleugels'. Een smeekbede om veiligheid, één kant van onze verhouding met God, Hij die ons beschermt onder zijn vleugels. De andere kant: niet schuilen onder, maar opvliegen vanuit Zijn vleugels, zoals Huub Oosterhuis een rabbijnse parabel onder woorden brengt: *Die mij droeg op adelaarsvleugels, die mij hebt geworpen in de ruimte, en als ik krijsend viel, mij ondervangen met uw wieken en weer opgegooid, totdat ik vliegen kon op eigen kracht.* Twee kanten van de medaille die 'leven' heet: overgave aan bescherming en oefening voor actie; thuis zijn en op weg gaan, je veilig weten en bevrijding brengen. Gelovigen beleven die twee kanten van het leven: zich toevertrouwen en vliegen op eigen kracht. Om die overgave en inzet bidden wij en zingen Kyrie eleison.

Gebed

God, in U zijn wij geborgen, door U zijn wij kinderen van deze wereld. Laat ons niet bezwijken voor geld en eer en macht. Geef ons uithoudingsvermogen om in Uw spoor te gaan: aan de keizer te geven wat van de keizer is, en aan U wat van U is. Dat vragen wij door Jezus Christus, beeld van U en beeld van de mens. Amen

Jesaja 45, 1-4.6 Matteüs 22, 15-21

Overweging

'In die tijd' – zo beginnen de meest evangeliëlezingen in de liturgie. De tijd en plaats waarin het zojuist gelezen evangeliieverhaal speelt, is niet vreedzaam en vriendelijk. Het geschetste tafereel is daar duidelijk over. Men wil Jezus vangen in een strikvraag, om hem te kunnen betrappen op een ongeoorloofd en bedenkelijk antwoord. Waarom? In die tijd van Romeinse bezetting lopen voor Joden politieke en godsdienstige emoties hoog op. Het is uitkijken wat je zegt. We zijn in Jeruzalem: het godsdienstige en politieke centrum van het land. Rond Jezus heerst onrust en opwinding die uitlopen op haat en agressie, en de wens hem uit de weg te ruimen. Jezus wordt gezien als een rabbi die in woord en daad een ongewone en aanstotelijke uitleg geeft van Mozes en de profeten. En dan is er nog dat ongeregelde volk dat hem achterna loopt.

Aan hem wordt een schijnbaar heel eenvoudige vraag voorgelegd: 'Wat dunkt u, is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer of niet?' De vraag komt van Farizeeën die enkelen van hun leerlingen en een aantal Herodianen op Jezus afsturen. De leerlingen van de Farizeeën behoren tot een groep die een hekel heeft aan het Romeinse bewind. De Herodianen daarentegen behoren tot een politieke beweging die de landvoogd Herodes aanhangen. Zij bepleiten aanpassing aan de 'bestaande situatie', gehoorzaamheid aan 'de over ons gestelde overheid', dat is de keizer van Rome.

Hun vraag stelt de macht van God en de macht van de keizer, de wet van de religie en de wet van de overheid tegenover elkaar. Hun vraag lijkt een test op de juridische kennis van Jezus; een interessante discussievraag. Maar ze gaat verder. Ze heeft een politieke lading. Je kunt er je vingers aan branden. Op de achtergrond dreigt de uitlevering aan de stadhouder.

De vraag aan Jezus (Is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer) lijkt op het eerste gehoor een scherpe, maar eerlijke vraag. Bij nader inzien is het een uiterst venijnige, sluwe vraag, waar Jezus zich haast onvermijdelijk in verstrikt moet. Zowel een *ja* als een *nee* kan hem noodlottig worden. Zou Jezus antwoorden: 'Betaal geen belasting aan de keizer', dan hadden de Herodianen een reden om hem aan te klagen en aan te geven als een 'politieke rebel'. Zou Jezus daarentegen zeggen: 'Natuurlijk moet je de keizer belasting betalen', dan zou hij op gespannen voet komen te staan met zijn eigen Joodse identiteit. Maar hij loopt niet in die val. Zijn antwoord is: 'Geef aan de keizer wat de keizer toekomt, en aan God wat God toekomt'.

Als we deze discussie omzetten naar verhoudingen in onze tijd, lijkt ze op de politieke vraag naar de relatie tussen kerk en staat. Een heikel onderwerp in de politieke geschiedenis en ook nu actueel. De aarde is verwickeld in oorlogen. Zowel tussen Oekraïne en Rusland als tussen Israël en de Palestijnse gebieden spelen seculiere en religieuze motieven een rol. Geeft het antwoord van Jezus (geef aan de keizer wat de keizer toekomt en aan God wat God toekomt) een richting aan om positie te

kiezen? Gloeit het na in de persoonlijke geschiedenis van ons leven nu? Hebben religieus en seculier iets met elkaar van doen? Speelt religie een rol in mijn openbare leven of houd ik haar achter de voordeur? Waar geef ik mijn krachten aan? Is in mijn inzet voor tijdelijke belangen een perspectief van eeuwigheid werkzaam? Is er een relatie te bekennen tussen mijn dienst aan de keizer en mijn dienst aan God? Hoe kan dat werken?

Het werkt bij mensen die een religieus en een aards perspectief met elkaar kunnen verbinden. Mensen die bouwen aan een rijk in het hier en nu en daarbij over de eigen horizon heen kijken. 'Over de eigen horizon heen kijken' gebeurt in een daadwerkelijk leven met het zicht op het rijk van God. Dat betekent ook: met het zicht op komende generaties, op het recht van armen en onderdrukten. Geef aan de keizer wat de keizer en aan God wat God toekomt. Dat is de aarde dienen vanuit een levend geloof.

VOORBEDE

Voor allen die zich inzetten voor kerk en geloof:

Dat zij in woord en daad laten zien dat God een God van liefde is,

Dat zij een open huis bouwen voor allen die zoeken naar de betekenis van het menselijk bestaan.

Laat ons zingend bidden

Voor mensen die beslissen over het leven van anderen:

Dat zij vrede mogelijk maken

Dat zij oog houden op toekomstige generaties

En zich niet laten leiden door macht en geweld.

Laat ons zingend bidden

Voor hen die in oorlogsgeweld verkeren en houvast zoeken in hun leven:

Dat zij steun en bemoediging krijgen van mensen

En daarin ervaren dat ze met z'n allen kinderen zijn van de Eeuwige.

Laat ons zingend bidden

Voorganger:

God, hoor ons bidden en geef ons het vertrouwen

Dat wij uit kracht van Uw liefde de aarde wat mooier kunnen maken.

Zo bidden wij U door Jezus Christus in wie wij U aanwezig weten. Amen